

**VESZPRÉMI KISTÉRSÉG TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁSA
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATA**

2024

Készítették a Veszprémi Érseki Főiskola Szociális Tanulmányok Tanszék munkatársai:

Győri Piroska szociális munkás, szociálpolitikus

Ivony Éva PhD, szociológus

Kalocsai Adrienn szociális munkás, szociálpolitikus

Magvas Mária szociális munkás, szociálpolitikus

Tartalom

1. BEVEZETŐ	4
2. MÓDSZERTAN	5
3. SZAKMAPOLITIKAI ELVEK	7
4. FÖLDRAJZI, TÁRSADALMI, GAZDASÁGI HELYZETKÉP	7
4. 1. FÖLDRAJZI, GAZDASÁGI HELYZET	7
4. 2. NÉPESSÉG ALAKULÁSA, DEMOGRÁFIAI ÖSSZETÉTELE.....	10
4. 3. FOGLALKOZTATÁSI HELYZET	16
4. 4. LAKÁSHELYZET.....	25
4. 5. KÖZLEKEDÉS	26
4. 6. KIREKESZTŐDÉS.....	27
4. 7. FALUGONDNOKI ÉS TANYAGONDNOKI SZOLGÁLTATÁS.....	28
4.8. CSALÁDOKNAK, GYERMEKEKNEK NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK	28
5. A VESZPRÉMI KISTÉRSÉGI TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉGE	30
5. 1. ÉTKEZTETÉS	31
5. 2. HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS.....	32
5. 3. JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS.....	34
5. 4. IDŐSKORÚAK NAPPALI ELLÁTÁSA	34
5. 5. BENTLAKÁSOS INTÉZMÉNYEK	35
6. KÖZPONTI HÁZIORVOSI ÜGYELET, VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT	36
7. AZ ELLÁTÁSOK ALAKULÁSA, FEJLESZTÉSI CÉLKITŰZÉSEK.....	36
8. ÖSSZEGZÉS.....	38
1. számú melléklet	39
2. számú melléklet	47

1. BEVEZETŐ

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. III. törvény (a továbbiakban: Szociális törvény) 91. § (1) bekezdése b) pontja lehetővé teszi, hogy a települési önkormányzatok a kötelezően ellátandó és önként vállalt feladataikat társulás keretében lássák el. A szociális szolgáltatástervezési koncepció készítését előíró 92. § (3) bekezdése alapján: *„Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”* A koncepció tartalmára, kidolgozására, elfogadására és aktualizálására a települési önkormányzatokra vonatkozó szabályok érvényesek. A szociális szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a települési önkormányzatoknak, illetve a társulásaiknak két évente felül kell vizsgálniuk.

A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (a továbbiakban: Koncepció) 2008-ban elkészült, azóta 2014-ben, 2016-ban, 2018-ban és 2020-ban, 2022-ben történtek már felülvizsgálatok. A jelenlegi felülvizsgálat a 2022 óta eltelt időszakot tekinti át. A térségi szolgáltatástervezési koncepció legfontosabb deklarált célja a kistérség szociális helyzetének és szociális szolgáltatási kapacitásának felmérése volt. Ezt szolgálta az elkészített helyzetelemzés, az összegyűjtött statisztikai adatok feldolgozása és közreadása. A Koncepció a feltárt, megfogalmazott fejlesztési irányok, kezdeményezések és problémák alapján javasol további feladatokat. A Koncepció megfogalmazói arra biztatták a Társulás döntéshozóit, illetve az egyes településeket, hogy pontosítsák, bővítsék igény szerint feladataikat. A társadalom- és szociálpolitikai fejlesztéseknek, beavatkozásoknak, szolgáltatásoknak alapvető célja, hogy a térség társadalmát, ezen belül különösen a nehéz élethelyzetbe került embereket segítsék, számukra elérhető lehetőségeket, szakszerű segítséget nyújtsanak. Ez, mint már a Koncepcióban is olvasható sok mindenre kiterjedő, hosszabb távú, nehéz feladat, amit kényszerűen leszűkítünk a szociális területre, még szűkebben: a Szociális törvény hatálya alá tartozó szolgáltatások vizsgálatára, esetleg bővítésére, tudva, hogy a szegénység és a szociális problémák nem oldhatóak meg csupán szociális szolgáltatásokkal és ellátásokkal.

Vizsgálatunk elsősorban a Társulás ellátási kötelezettségét követi nyomon, ugyanakkor nem tévesztjük szem elől, hogy az egyes részterületek együttes hatása milyen, és hogyan fejleszthető. Törekszünk arra is, hogy a Társulást alkotó települések szociális szükségleteit is bemutassuk. Fontosnak tartjuk azt is megjegyezni, hogy Veszprém szociális

szolgáltatástervezési koncepciójának részletes felülvizsgálata 2023-ban megtörtént (lásd: Veszprém Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciójának felülvizsgálata – 2023), ezért ebben az anyagban csupán érintőlegesen, utalásszerűen foglalkozunk vele.

2. MÓDSZERTAN

A szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata több célt szolgál. Egyfelől vizsgálni kell, hogy a koncepcióban megjelölt célok és feladatok mennyire valósultak meg, másfelől a koncepciót hozzá kell igazítani a valósághoz, ami egyfajta újratervezés, korrigálás is. A változások okait és körülményeit szintén elemezni szükséges. Azt is számításba kell venni, hogyan alakultak a törvényi kötelezettségek, mi változott az elmúlt években törvényi, rendeleti szinten. A koncepciók általában átfogó, alapelveket megfogalmazó keretek, amelyek irányt szabnak a szükséges beavatkozásnak, fejlesztésnek.

A felülvizsgálat során a következő módszereket alkalmaztuk:

- *Dokumentumelemzés.* Megvizsgáltuk, hogy hogyan változtak a szociális szolgáltatásokat érintő jogszabályok, azok milyen mértékben jelentek meg a települések szociális szolgáltatási tevékenységében. (2. számú melléklet)
- *Kérdőíves felmérés.* Működési adatok, statisztikák gyűjtése. Elsősorban a települések polgármestereit kerestük meg a nyár és az ősz folyamán, akik több esetben a jegyzőt vagy a szociális ügyintézőt bízták meg a válaszadással. (Kérdőívet lásd az 1. számú mellékletben.)
- *Különbféle statisztikai adatok* (népesség száma, összetétele, foglalkoztatottsági adatok) összegyűjtése, elemzése, értékelése.
- *Szociális szakemberekkel történő egyeztetés, interjúk* (az idős- és fogyatékos ellátást nyújtó intézmények vezetőivel)

Forrásként a következő dokumentumokat használtuk fel:

1. Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója, 2008.
2. Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának felülvizsgálata, 2022.
3. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának felülvizsgálata, 2023.

4. Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának Társulási megállapodása a módosításokkal egységes szerkezetben, 20/2020. (IX.28.)
5. A VKTT Egyesített Szociális Intézményének a 2022, 2023 évi szakmai beszámolóí.
6. Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézményének a 2022, 2023. évi szakmai beszámolóí.
7. Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása településeinek önkormányzati rendeletei (www.njt.hu):
 - Bánd Község Önkormányzat Képviselő-testülete 6/2021. (VI. 20.) önkormányzati rendelete a települési támogatásról és egyéb szociális ellátásokról
 - Barnag Község Önkormányzat Képviselő-testülete 5/2021. (VI. 1.) önkormányzati rendelete Az egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról
 - Eplény Község Önkormányzat Képviselő-testülete 8/2021. (V.26.) önkormányzati rendelete
 - a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról
 - Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 10/2015 (VIII.13..) önkormányzati rendelete az iskolakezdési támogatás megállapításáról
 - Hajmáskér Község Önkormányzata Képviselő-testülete 10/2021. (V. 28.) önkormányzati rendelete
 - Hajmáskér Község Önkormányzata Képviselő-testülete 12/2021. (V. 28.) önkormányzati rendelete a gyermekvédelmi ellátásokról
 - Hárskút Község Önkormányzat Képviselő-testülete 7/2021. (VI. 19.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról és a szociális ellátásokról
 - Herend Város Önkormányzat Képviselő-testülete 6/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályairól
 - Hidegkút Község Önkormányzat Képviselő-testülete 7/2021. (VI. 1.) önkormányzati rendelete Az egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról
 - Márkó Község Önkormányzat Képviselő-testülete 7/2021. (VI.17.) önkormányzati rendelete
 - Mencshely Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (II.25.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni ellátásokról és támogatásokról
 - Nagyvázsony Község Önkormányzat Képviselő-testületének 8/2015. (II.25.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni ellátásokról és támogatásokról
 - Nemesvámos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2015. (IV.30.) önkormányzati rendelete az egyes szociális ellátásokról
 - Nemesvámos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2015. (IX.4.) önkormányzati rendelete az újszülöttek támogatásáról
 - Pula Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (II.25.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni ellátásokról és támogatásokról
 - Pula Község Önkormányzat Képviselő-testületének 14/2016.(X.13.) önkormányzati rendelete a letelepedési támogatásról
 - Sóly Község Önkormányzata Képviselő-testülete 10/2021. (V. 28.) önkormányzati rendelete a szociális ellátások helyi szabályairól
 - Szentgál Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2024. (VI. 28.) önkormányzati rendelete 2024. évi önkormányzati iskolakezdési támogatásáról
 - Szentgál Község Önkormányzat Képviselő-testülete 9/2021. (VI. 18.) önkormányzati rendelete A pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokról
 - Tótvázsony Község Önkormányzat Képviselő-testülete 9/2021. (VI. 1.) önkormányzati rendelete az egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról
 - Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 23/2021. (V. 11.) önkormányzati rendelete a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról

- Veszprémfajsz Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2015. (V.15.) önkormányzati rendelete az egyes szociális ellátásokról
- Vilonya Község Önkormányzat Képviselő-testülete 4/2021. (V. 28.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról
- Vilonya Község Önkormányzat Képviselő-testülete 5/2021. (V. 28.) önkormányzati rendelete a gyermekszületési támogatásról
- Vöröstó Község Önkormányzat Képviselő-testülete 10/2021. (VI. 1.) önkormányzati rendelete Az egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról

3. SZAKMAPOLITIKAI ELVEK

A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának felülvizsgálati anyagát a 2008-as koncepcióval együttesen, komplex módon kell kezelni. A 2008. évi koncepcióban leírt szakmapolitikai elvek ma is érvényesek, az abban vázolt célkitűzések (komplexitás, integrált megoldások, ágazatközi együttműködés, nyilvánosság, fenntarthatóság, stb.) mára sem veszítettek érvényességükből.

4. FÖLDRAJZI, TÁRSADALMI, GAZDASÁGI HELYZETKÉP

4.1. FÖLDRAJZI, GAZDASÁGI HELYZET

A Veszprémi Kistérség évtizedek óta a dinamikusan fejlődő kistérségek¹ között jelenik meg a gazdasági elemzésekben. Veszprém vármegye főbb társadalmi-gazdasági paramétereinek utóbbi években bekövetkezett és az alábbiakban bemutatott változásai rávilágítanak a régió helyzetére, amelybe a Veszprémi Kistérség szocio-demográfiai és munkaerő-piaci folyamatai beágyazódnak.

A 2022-23-as évi népmozgalmi statisztikák szerint a vármegye népességének természetes fogyása mérséklődött. A felülvizsgálat kétéves időszakában az elveszületések száma a 2021-es bázisához (2.960 főhöz) képest kismértékben csökkent, 2022-re 2.759 főt, míg 2023-ra 2.583 főt ért el. Ezzel párhuzamosan a halálozások száma ugyancsak a 2021-es bázishoz (5.526 főhöz) képest mérséklődést mutat, 2022-ben 4.887 fővel, 2023-ban pedig 4.640 fővel csökkent a vármegye népessége.² Vagyis a koronavírus járvány utáni években **a vármegye „természetes fogyásának” mértéke enyhült**, a természetes szaporodás/fogyás különbözete a 2021-es -2.566 fős bázisról 2022-re -2.128 főre, majd 2023-ban -2.057 főre mérséklődött. Ha

¹ Faluvégi Albert (2020): A magyar kistérségek fejlettségi különbségei. In: *Területi Statisztika*, 60. évf. 1. szám, 118-148. old., DOI: 10.15196/TS600109 (A tanulmány kilenc mutató alapján öt fejlettségi térségtípust alakított ki: dinamikusan fejlődő, fejlődő, felzárkózó, stagnáló, lemaradó. Lásd: i.m.: 122.old.)

² A népmozgalmi események vármegye és régió szerint. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0040.html (Letöltés: 2024. július 23.)

figyelembe vesszük a vándorlásokat, vagyis a belföldi és a nemzetközi vándorlások egyenlegéből adódó népességszám növekedést/csökkenést is, akkor a **„tényleges szaporodás-fogyás” mutatója szerint** a 2021-es bázisévhez (-1.822 fő) viszonyítva 2022-re javulás figyelhető meg az odavándorlásnak köszönhetően (-1.079 fő), azonban 2023-ra az elvándorlás miatt -2.363 fő a mutató értéke, tehát **Veszprém vármegye népességmegtartó ereje a tavalyi évben valamelyest gyengült.**

A térségben a **foglalkoztatási helyzet** kedvezően alakult, a 15-64 évesek körében jellemzően magasabb a foglalkoztatási arány, mint az országos érték, ugyanakkor a munkanélküliségi ráták jóllehet a térségben emelkedtek, de az országos átlagtól jelentősen elmaradnak (1. táblázat).

1.táblázat: Veszprém vármegye, Közép-Dunántúl és Magyarország gazdasági mutatói 2022 I. negyedév³, illetve 2024. I. negyedév⁴ időszakában

	2022. I. né.			2024. I. né.		
	Veszprém vármegye	Közép-Dunántúl	Ország	Veszprém vármegye	Közép-Dunántúl	Ország
Foglalkoztatási arány a 15-64 évesek körében (%)	76,8	77,0	74,0	78,2	78,1	74,7
Munkanélküliségi ráta (%)	1,4	1,7	3,8	2,8	2,7	4,7
Havi bruttó átlagkereset (Ft)	447.349	471.294	508.279	557.207	594.620	623.009
Egy lakosra jutó beruházás (e Ft)	126,1	177,3	197,8	122,7	490,5*	246,0
Egy lakosra jutó kiskereskedelmi forgalom (e Ft)	328,2	332,1	336,6	406,2	406,6	413,3
Egy lakosra jutó ipari termelés (e Ft)	1.373	2.156	1.229	1.507	2.475	1.404
1000 lakosra jutó vállalkozás (db)	175	161	193	174	159	189
Vendégéjszakák száma (ezer)	117,8	234,1	3460,0	273,5	556,9	7075

*Komárom-Esztergom vármegye kiugró beruházási teljesítményértéke miatt ilyen magas.

A **területi havi bruttó átlagkereset** a korábbi felülvizsgálat óta eltelt két év alatt 2024. I. negyedévére 110 ezer forinttal emelkedett a teljes munkaidőben alkalmazásban állók körében. Az időszakban valamelyest csökkent a beruházások egy lakosra vetített teljesítményértéke, ezzel szemben nőtt mind az egy lakosra jutó ipari termelés, mind a kiskereskedelmi forgalom mértéke. Az ezer lakosra jutó vállalkozások száma a vármegyében két év alatt nem változott. A turizmus mutatói közül a vendégéjszakák száma már a 2023-as év első negyedévében a

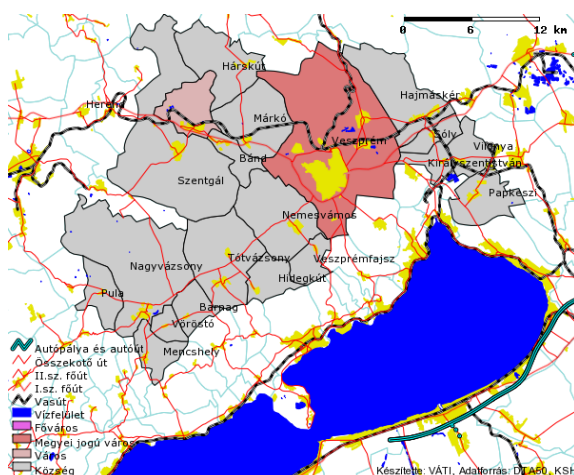
³ Fókuszban a vármegyék – 2022. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/221/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 23.)

⁴ Fókuszban a vármegyék – 2024. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/241/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 23.)

duplájára emelkedett (236,6 ezer⁵), ami az EKF-es programév lezajlását követően 2024. I. negyedévére mérséklődött, azonban a 2022-es évi értéket jelentősen túlhaladja (1. táblázat).

A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulását (továbbiakban: Társulás) alkotó települések a következők. Aprófalvak (500 fő alatti népességgel): Barnag, Hidegkút, Mencshely, Pula, Veszprémfajsz és Vöröstó. Települések 5000 fő alatt: Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Márkó, Nagyvázsony, Nemesvámos, Sóly, Szentgál, Tótvázsony és Vilonya. Megyei jogú város (közpénváros 100 ezer fő alatt): Veszprém. A kistérség földrajzi kiterjedését, közlekedési hálózatát az 1. ábra mutatja, míg a települések főbb lakosságsszám-kategóriák szerinti megoszlását az 2.táblázat foglalja össze.

1.ábra: A Veszprémi Kistérség

Térkép forrása: www.teir.hu

2. táblázat: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása településeinek főbb lakosságsszám kategóriák szerinti megoszlása 2024. január 01-én*

Lakosságsszám (fő)	Település neve
100 – 500	Barnag, Hidegkút, Mencshely, Pula, Veszprémfajsz, Vöröstó
501 – 1000	Bánd, Eplény, Hárskút, Sóly, Vilonya
1001 – 2000	Márkó, Nagyvázsony, Tótvázsony
2001 – 3000	Hajmáskér, Szentgál
3001 – 4000	Herend, Nemesvámos
55 308	Veszprém

* VMJV Önkormányzatának adatszolgáltatása alapján.

⁵ Fókuszban a vármegyék – 2023. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/231/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 25.)

4. 2. NÉPESSÉG ALAKULÁSA, DEMOGRÁFIAI ÖSSZETÉTELE

Jelen alfejezetben a Társuláshoz tartozó települések népességszámának alakulását, életkor szerinti összetételét és annak időbeli változásait tekintjük át. A 2024 nyarán lezajlott kistérségi vizsgálat során megkeresett önkormányzatok vezetői majd minden esetben a lakosságszámuk növekedéséről számoltak be.⁶ A 2022 január 01-ei adatokhoz képest az állandó népesség száma 2024 január 01-én a legtöbb településen pozitív elmozdulást mutat (3. táblázat). Tehát Veszprémet figyelmen kívül hagyva, és a korábbi koncepciókban közölt adatokat is figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy **a kistérség népességszáma 2013 január 01. és 2024 január 01. közötti időszakban folyamatosan emelkedett**. Az összesített növekmény 2016 január 01-re 159 fő volt, 2018-ra 105 fő, 2020-ra 428 fő, 2022 január 01-re 668 fő, míg a friss adatok szerint 2024 január 01-re 240 fő. A községek közül a kisebb lakosságszámú **Márkó**, és a nagyobb népességű **Herend** esetében ugrott meg leginkább a lakónépesség száma [a többlet rendre: +66, +63 fő, míg ugyanezek az adatok az előző időszakra vetítve a következők (tehát 2022 január 01-én): +229, +27 fő].

3. táblázat: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásához tartozó települések lakónépességének alakulása 2022 január 01. és 2024 január 01. között (fő)

Település neve	Lakónépesség 2022. január 1-én	Lakónépesség 2024. január 1-én	Változás
Bánd	681	708	+27
Barnag	126	115	-11
Eplény	523	529	+6
Hajmáskér	2 939	2 871	-68
Hárskút	689	690	+1
Herend	3 438	3 501	+63
Hidegkút	474	490	+16
Márkó	1 777	1 843	+66
Mencshely	305	301	-4
Nagyvázsony	1 739	1741	+2
Nemesvámos	3 012	3 057	+45
Pula	167	174	+7
Sóly	565	567	+2
Szentgál	2 723	2 672	-51
Tótvázsony	1 406	1 405	-1
Veszprém	57 056	55 308	-1 748
Veszprémfajsz	257	260	+3
Vilonya	685	687	+2
Vöröstó	115	106	-9
Összesen*	78 677	77 025	-1 652

*Táblázat forrása: a VMJV Önkormányzat adatszolgáltatása alapján (saját készítés).

⁶ Jelen fejezet adatsoraiban Veszprém városát feltüntetjük, azonban a kérdőíves vizsgálat Veszprémet nem érintette.

Ez azt is jelenti, hogy Márkó és Herend volt a kistérség két leginkább vonzó települése a vizsgált időszakban, illetve Nemesvámos +45 fővel (itt az előző időszakban szintén kiugró +114 fő volt a többlet). A települések közül csupán hat: Barnag, Hajmáskér, Mencshely, Szentgál, Tótvázsony és Vöröstó nem ért el pozitív egyenleget, közülük Hajmáskéren és Szentgálon jelentősebb a népességfogyás (rendre: -68, -51 fő). Veszprém esetében a lakosságszám adatai az utóbbi években csökkenő, de tendenciájában lassulást mutató folyamatot jeleznek. A város népességfogyása az előző kétéves időszakhoz (-2.187 fő) képest most a -1.748 fővel valamelyest mérséklődni látszik (3. táblázat).

4. táblázat: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása településeinek lélekszáma, a lakosság életkori korcsoportok szerinti megoszlása és lakónépességen belüli aránya 2024. január 01-én (fő, %)

Település neve	Lélekszám	0-18 év		19-59 év		60 éves vagy idősebb	
		fő	%	fő	%	fő	%
Bánd	708	155	21,9	399	56,4	154	21,8
Barnag	115	23	20,0	61	53,0	31	27,0
Eplény	529	84	15,9	315	59,5	130	24,6
Hajmáskér	2 871	507	17,7	1 773	61,8	591	20,6
Hárskút	690	141	20,4	386	55,9	163	23,6
Herend	3 501	681	19,5	1 952	55,8	868	24,8
Hidegkút	490	122	24,9	262	53,5	106	21,6
Márkó	1 843	506	27,5	1 027	55,7	310	16,8
Mencshely	301	58	19,3	164	54,5	79	26,2
Nagyvázsony	1 741	312	17,9	962	55,3	467	26,8
Nemesvámos	3 057	694	22,7	1 677	54,9	686	22,4
Pula	174	30	17,2	101	58,0	43	24,7
Sóly	567	129	22,8	327	57,7	111	19,6
Szentgál	2 672	555	20,8	1 568	58,7	549	20,5
Tótvázsony	1 405	337	24,0	758	54,0	310	22,1
Veszprém	55 308	9 345	16,9	30 481	55,1	15 482	28,0
Veszprémfajsz	260	54	20,8	137	52,7	69	26,5
Vilonya	687	146	21,3	412	60,0	129	18,8
Vöröstó	106	18	17,0	62	58,5	26	24,5

Forrás: VMJV Önkormányzatának adatszolgáltatása alapján készült bontás (saját készítés)

A kistérség lakónépességének életkor szerinti összetételét a korábbi felmérés adataival összevetve megállapíthatjuk, hogy a települések főbb életkori korcsoportok szerinti megoszlásai jelentősen nem változtak, vagyis a 2022-es felülvizsgálatban leírt főbb arányokat

követik. A fiatalok átlagosan a lakosság ötödét (átlag: 20,4%), a fiatal felnőttek, illetve az aktív keresők (19-59 évesek) valamivel több, mint a felét (56,4%), míg a 60 éves vagy idősebb népesség a lakosság valamivel több, mint az ötödét (23,2%) teszik ki (4. táblázat).

A magyarországi demográfiai folyamatokat évtizedek óta a társadalom elöregedése, az idősebb korosztályok arányának növekedése jellemzi; 1990 és 2020 között a 65 éves és idősebb népesség aránya 13%-ról 20%-ra növekedett. Ezzel párhuzamosan az idősök belső korösszetétele is megváltozott, általános tendenciaként figyelhető meg az idősökben belül a nagyon idősök (80 éves és idősebbek) arányának és számának növekedése (1990: 260 ezer fő, 2016: 412 ezer fő, 2020: 439 ezer fő⁷, illetve 2024 jan.01-én: 444 ezer fő⁸). Ugyanakkor minél idősebb korosztályról van szó, annál nagyobb adott korcsoporton belül a nők aránya. Nézzük tehát, hogyan változott a kistérség idős lakóinak száma és lakosságszámhoz viszonyított aránya a 2024 január 01-ei adatok alapján. Ezzel kapcsolatos megállapításainkhoz a korábbi vizsgálat adatait is figyelembe vesszük.

A Társulás településein a fiatal korosztályok átlagosan 20 százalékát teszik ki az állandó népességnek. Ettől eltérően, Márkó és Hidegkút az a két falu, ahol a fiatalok magasabb aránya jellemző (rendre: 2022-ben: 27.6 és 24.5%; 2024-ben: 27,5; 24,9%), míg Eplény és Vöröstó pedig az a kettő, ahol a legalacsonyabb a lakosságon belüli arányuk (rendre: 2022-ben: 15.3; 16.5%; 2024-ben: 15.9; 17.0%). A 19-59 éves korosztályhoz tartozók megoszlása és belső arányváltozásai az előző évek adataihoz képest nem mutatnak jelentős eltérést. Legmagasabb az aktív korúak aránya Hajmáskéren (2022: 61.7, 2024: 61.8%), míg a legalacsonyabb Veszprémfajszon (2022: 51.8; 2024: 52.7%). A települések 60 éves vagy idősebb népességének létszáma sem változott lényegesen, ugyanott magas az idősök lakosságon belüli aránya, mint 2022 január 01-én volt. Az idősödés problémája a térség kiemelten kezelendő feladata, ezért itt az utóbbi öt felülvizsgálat adatait vesszük számba. Időrendben 2016, 2018, 2020, 2022 és 2024 statisztikáit áttekintve az idős korcsoport legmagasabb részarányait Barnagon (24, 25, 26.3, 24.6, 27%), Mencshelyen (29, 25, 27, 26.9, 26.2%), Nagyvázsonyban (26, 25, 25, 26, 26.8%), illetve Veszprémfajszon (27, 35, 27, 28.8, 26.5%) találtuk.

A kistérségi népesség korösszetételének időbeli változásai kisebb elmozdulásokat mutatnak a 2022 január 01-ei adatokhoz képest. Mindegyik korcsoport aránya 1-2%-ot

⁷ Boros Julianna – Gábrriel Dóra – Monostori Judit (2021): Idősödés. In: Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai Portré 2021.*, KSH NKI, 163-182. old.

⁸ Népesség korév és nem szerint, január 01. Központi Statisztikai Hivatal. (A 80 éves és idősebb korévek összesített adata) https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0003.html (Letöltés: 2024. 07. 27.)

mozdult el valamelyik irányba. Azonban Barnag és Mencshely ettől jelentősebb eltérést mutat, a 0-18 évesek részaránya Barnagon 23-ról 20%-ra csökkent, míg Mencshelyen 15,7-ről 19,3%-ra emelkedett. Mindez a másik két korosztály belső arányváltozásával és a település összesített lakosságszám változásával együtt értelmezhető.⁹

Barnag az aktívak korcsoporti részaránya változatlan, az idősek aránya viszont nőtt (24.6-ról 27%-ra), a lakosságszám pedig 2022-2024 között 11 fővel csökkent. Ez köszönhető egyrészt az elhalálozásnak, másrészt a korcsoportok közötti mozgásnak (amikor a fiatalok átlépnek az aktívak korcsoportjába, illetve az aktívak az idősek csoportjába). A településen a legfiatalabb korosztályban nem következett be utánpótlás, vagyis a születésszámok nem pótolták az innen átlépők kiesését, aminek köszönhető a fiatalok részaránya a fent említett mértékben lecsökkent.

Mencshely lakosságszáma az elmúlt kettő évben stagnált, csupán 4 fővel csökkent, a fiatalok részaránya emelkedett (15.7-ről 19.3%-ra), az aktívak részaránya csökkent (57.4-ről 54.5%-ra), az időseké alig változott (26.9 és 26.2%), így itt a korösszetétel változását a fiatalok csoportjánál a születésszám emelkedése, illetve a sokgyermekes családok betelepülése eredményezhette.

A Társuláshoz tartozó települések vizsgálata során ebben az évben is megkérdeztük a polgármestereket, jegyzőket arról, hogy ők maguk hogyan látják településük demográfiai helyzetét, és mi a véleményük arról, hogy ez a helyzet mely népmozgalmi folyamatokkal indokolható. A válaszok közül alább néhány példát idézünk:

- „A népesség 2022. évhez képest kis mértékben növekedett, ennek egyik oka a településre költöző személyek, a másik ok pedig az, hogy évről-évre jelentős az élve születések száma.” (Nemesvámos)
- „Külső: családbarát politika. Belső: családbarát helyi közélet, közösségi élet.” (Nagyvázsony)
- „Magas ingatlanár, Balaton vonzáskörzete. Egy család elköltözött.” (Pula)
- „Nem változott, egy négygyerekes család elköltözött.” (Barnag)
- „Halálozás és elköltözés.” (Hajmáskér)
- „Úgy lehet beköltözni, ha valaki meghal és eladják a házat. Van egy utca, ahol külföldiek laknak (hollandok, norvégok), ők nem állandó lakosok, ha azok lennének, magasabb lenne az állandó lakosság létszáma.” (Hidegkút)

⁹ Barnag (2022): lakosságszám: 126 fő, 0-18 évesek aránya: 23%, 19-59 évesek aránya: 52.4%, 60 éves és idősebbek aránya: 24.6%. Mencshely (2022) lakosságszám: 305 fő, korosztályok rendre: 15.7%, 57.4%, 26.9%.

- „Folyamatos növekedés van, önkormányzati építési telkek lettek kialakítva, költöznek is be a településre.” (Sóly)
- „Folyamatos a népességnövekedés, előfordulhat rövid távon némi csökkenés, de a tendencia a növekedés.” (Tótvázsony)
- „A népesség stagnál.” (Veszprémfajszy)
- „Tavaly előtt és most is született 4-4 gyermek, fiatalodik a falu, magasabb a születési szám. Két idős néni van a faluban, akik 90 év felettiek, elsősorban az idős sváb lakók halnak ki. (Vöröstó)
- „Népességnövekedés okai: Költözött egy nyolctagú család a településre, illetve több gyermek is született, és a Covid-19 járvány után a zártkertekbe bejelentkeztek” (Mencshely)
- „A település népessége minimális növekedést mutat a fent említett időszakban. Sajnos az elhalálozások száma nagyon magas volt, ezzel szemben az önkormányzati telekértékesítésből adódó népességnövekedés hulláma már lezajlott. 2024-ben már észrevehetően látszik, hogy a születések száma is csökken az előző évekhez képest.” (Vilonya)
- „A város közelsége miatt sokan kiköltöztek, de a felnőtt gyermekeik visszaköltöztek.” (Szentgál)
- „A telkek, az eladó házak elkeltek.” (Hárskút)
- „Új falurészen meglévő építési telkek Veszprém közelsége miatt vonzóak, továbbra is sokan költöznek ide, tehát a népesség növekedése tapasztalható.” (Márkó)
- „Telkek értékesítése és új családi házak építése miatt beköltöző lakók és a fiatal családokban gyermekvállalás.” (Herend)
- „Kismértékben növekedett a népesség.” (Eplény)
- „A népesség növekszik, fiatalok költöznek be a településre, házat vásárolnak és azt felújítják, és be is illeszkednek.” (Bánd)

Az adatfelvétel során rákérdeztünk arra is a települések vezetőinél, hogy tesznek-e lépéseket a népesség megtartása érdekében, és ha igen, melyek ezek az intézkedések. Több helyen azt a választ kaptuk, hogy ilyen intézkedésre nincs szükség (pl. Hárskút). Néhány választ itt is idézünk a kérdőívekből:

- „Megteszünk mindent annak érdekében, hogy a fiatalok, családok itt telepedjenek le. Kimértünk 10 telket, ebből már csak 3 van eladó. Élhető a település. Szép a központja. Veszprémből is kijönnek a játszótérre, sportpályára.” (Hidegkút)
- „Sok olyan ház van, ami közös udvaros, ezeket nehéz lesz eladni, de az önkormányzati rendezési tervben -a kertek végén- külön bejáratúvá teszik azokat.” (Barnag)
- „Új építési önkormányzati telkek kerültek kialakításra és eladásra.” (Sóly)
- „Lakótelkek kialakítása, munkahelyteremtés, munkahelyteremtő beruházások támogatása, segítése, ösztönzése.” (Nagyvázsony)
- „Fiataloknak babaváró támogatás. Iskolakezdési támogatás. Pályázat szociális tűzifára.” (Pula)
- „Infrastrukturális fejlesztések, új utcák kialakítása, támogatások (pl. újszülött támogatás) szolgálják ezt a célt.” (Nemesvámos)
- „Új építési telkek kerültek kialakításra.” (Hajmáskér)
- „Telkek kerültek kialakításra, ezek jó része eladásra került (45 telek eladva, és ugyanennyi van tervbe véve értékesítésre a következő 5-10 évben). Célzottan nincs ilyen törekvés, mert a tendencia a növekedés. Amikor egy-egy ház kiürül, akkor családok fiatalok költöznek a faluba.” (Tótvázsony)
- „Rendezési tervvel próbálnánk, de ezt nem tudjuk megvalósítani, mivel nincs az önkormányzatnak saját telke. A rendezési terv felülvizsgálat alatt van, mivel a jelenlegi nem alkalmas a rendezésre.” (Veszprémfajsz)
- „Születési támogatást adnak, ez korábban 20 e. Ft volt, ezt most felemelik 30-35 ezerre. Az iskolakezdési támogatást felemelték 15 ezerről 25 ezerre. A nyugdíjasok kapnak évente 30-60 ezer Ft közötti fűtési támogatást, illetve karácsonyi csomagot. Továbbá települési támogatást kap, aki nagyon megszorult (30 e Ft). A Katolikus Karitással jó a kapcsolat, ha megmarad étel a nyári táborukban, azt a polgármester elhozza, és szétosztásra kerül a rászorulóknak között.” (Vöröstó)
- „A született gyermekek után a szülők százezer forintot kapnak.” (Mencshely)
- „Közösségi programok, közösségépítés, hagyományőrzés.” (Szentgál)
- „Gazdag kulturális élet jellemző, jól működő nemzetiségi óvoda. Alapvető szolgáltatások: orvos, védőnő, posta és újonnan létrejövő gyógyszertár biztosítása.” (Márkó)
- „Két alkalommal, 1994-ben és 2010-ben telekosztás történt, ami betelepülést tett lehetővé.” (Eplény)

- „Közzolgáltatások fejlesztése, bölcsőde, óvoda fejlesztése, közparkok, játszóterek szabadidős lehetőségek fejlesztése, programok szervezése.” (Herend)
- „Körülbelül 50-70 telek lett törölve. Egy telek – egy ház.” (Bánd)
- „Sajnos jelenleg nincs rá anyagi forrásunk, hogy új utca nyitásával telkeket, így lakosokat vonjunk be a falu életébe. De azokat, akik vilonyai lakosok, igyekszünk megtartani, megbecsülni. Működik az óvoda, gyermekorvos, házi orvos, védőnő, bolt, posta. A lehetőségeinkhez képest színes éves programtervvel készülünk a lakosoknak, minden adódó pályázati lehetőséget igyekszünk kihasználni (MFP), hogy ezzel is növeljük a helyben lakók komfortérzetét.” (Vilonya)

4. 3. FOGLALKOZTATÁSI HELYZET

A Veszprémi Kistérség – ahogyan a bevezetőben említettük – hazánk egyik dinamikusan fejlődő gazdasági térsége, melyet elsősorban a külföldi működő tőke jelenléte, a vállalkozói szféra aktivitása és alkalmazkodó képessége, továbbá a munkavállalók munkaerő-piaci és jövedelmi helyzetének változásai, illetve a térség vándorlási egyenlege határoznak meg. A fejlettség besorolása alapjául szolgáló kilenc jelzőszám¹⁰ értékeit figyelembe véve, a Veszprémi Kistérség majd mindegyik esetében több mint 10 százalékkal meghaladja a magyarországi vidéki átlagot. Mindezek előre vetítik a kistérség országos átlaghoz viszonyított kedvező foglalkoztatási- és munkaerő-piaci viszonyait, amelyeket jelen alfejezetben tekintünk át.

A 15-64 éves népesség országos foglalkoztatási adatai 2013-tól, a gazdasági válságból való kilábalás évétől kezdődően folyamatos javulást mutatnak. A foglalkoztatási ráta értéke 2013-ban 60,1% volt, ami 2018-ra 71,4%-ra, 2020-ra 71,9%-ra, 2022-re 74,4%-ra, 2023-ra pedig 74,8%-ra emelkedett¹¹, míg 2024. I. negyedévében 74,4% volt¹².

A vármegye foglalkoztatási és munkaerő-piaci helyzete szintén javulást mutat az időközben lezajlott Covid-19 járvány által generált gazdasági nehézségek ellenére. A 15-64 éves népességben a foglalkoztatottak aránya a 2013-ban mért 62,5 százalékról 2018-ra 72,8%-

¹⁰ „A kilenc paraméter a következő: „1.) Külföldi érdekeltségű vállalkozások külföldi jegyzett tőkéje egy lakosra (az off-shore vállalkozások nélkül); 2.) Személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem egy lakosra; 3.) Személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem egy lakosra a 10 évvel ezelőtti arányában; 4.) Működő gazdasági szervezetek ezer lakosra jutó száma; 5.) Működő gazdasági szervezetek száma a 3 évvel korábbi arányában; 6.) Munkanélküliek aránya; 7.) Vándorlási különbözet ezer lakosra jutó száma; 8.) Távbeszélő főállomások ezer lakosra jutó száma; 9.) Személygépkocsik száma ezer lakosra.” (Faluvégi, 2020:122).

¹¹ A munkaerőpiac legfontosabb éves adatai. Központi Statisztikai Hivatal. Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0001.html (Letöltés: 2024. 07. 27.)

¹² Fókuszban a vármegyék – 2024. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/241/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 23.)

ra, 2020-ra 74.2, 2022-re 76.5, 2023-ra pedig 77,0%-ra emelkedett¹³, míg 2024. január 01-én 78.2% volt¹⁴. A hazai munkanélküliségi statisztikák a 2013-as évtől kezdődően mutatnak javulást, a munkanélküliségi ráta értéke a 15-74 éves népességben 9.8%-ról 2018-ra 3.6%-ra csökkent. A koronavírusjárvány, majd a szomszédos országban két éve dúló háború miatti gazdasági recesszióknak köszönhetően a munkaerőpiacról kiszorult aktívak aránya folyamatosan hullámzik (2020: 4.1%, 2022: 3.6%¹⁵, majd 2024. I. negyedévében 4.7%¹⁶).

5. táblázat: A népességadatok, valamint a regisztrált álláskeresők számának és arányának alakulása a Társuláshoz tartozó településeken, 2023. december (fő, %)

Település neve	Lakónépesség (fő)	Munkavállalási korú (15-65 éves) népesség (fő)*	Regisztrált álláskeresők száma (fő)	Regisztrált álláskeresők a munkavállalási korú népesség százalékában** (%)
Bánd	708	476	9	1,9
Barnag	115	70	2	2,9
Eplény	529	378	4	1,1
Hajmáskér	2 871	2 104	49	2,3
Hárskút	690	467	6	1,3
Herend	3 501	2 332	33	1,4
Hidegkút	490	316	4	1,3
Márkó	1 843	1 201	15	1,2
Mencshely	301	201	8	4,0
Nagyvázsony	1 741	1 158	20	1,7
Nemesvámos	3 057	2 016	26	1,3
Pula	174	122	0	0
Sóly	567	406	6	1,5
Szentgál	2 672	1 893	45	2,4
Tótvázsony	1 405	930	18	1,9
Veszprém	55 308	36 615	638	1,7
Veszprémfajsz	260	175	12	6,9
Vilonya	687	477	15	3,1
Vöröstó	106	75	0	0

*Forrás: VMJV Önkormányzatának adatszolgáltatása (2024. január 01-ei adatai) alapján (*saját készítés), illetve Veszprém Megyei Kormányhivatal, Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály adatszolgáltatása (**saját készítés).*

¹³ A 15-64 éves népesség gazdasági aktivitása, vármegye és régió szerint. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0077.html (Letöltés: 2024. 07. 27.)

¹⁴ Fókuszban a vármegyék – 2024. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/241/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 23.)

¹⁵ A munkaerőpiac legfontosabb éves adatai. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0001.html (Letöltés: 2024. 07. 27.)

¹⁶ Fókuszban a vármegyék – 2024. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/241/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 23.)

Veszprém vármegye helyzete az országos átlagtól kedvezőbb képet mutat. A munkanélküliség a 2013-as 8.4%-ról 2018-ra 2.0%-ra csökkent. Azonban a pandémia miatti gazdasági válság a munkanélküliek arányát 2020-ra 2.7%-ra emelte a térségben, ami 2022-re 1.2%-ra mérséklődött. A háború miatti válság a régióban is kifejtette hatását, 2023-ban 2.2% volt a munkanélküliek aránya¹⁷, ami 2024. I. negyedévében már 2.8%-ot ért el¹⁸. A Társuláshoz tartozó települések esetében megállapítható, hogy a településeken a regisztrált álláskeresők száma jellemzően alacsony volt (5. táblázat).

6. táblázat: Regisztrált álláskeresők száma a Társulás településein életkor/életkori korcsoportok szerint, 2023. december (fő)

Település neve	18 év és alatta	19 év	20-24 év	25-29 év	30-34 év	35-39 év	40-44 év	45-49 év	50-54 év	55-59 év	60-62 év	62 évesnél idősebb	Összesen
Bánd	0	0	0	2	0	1	1	0	2	1	2	0	9
Barnag	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Eplény	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	4
Hajmáskér	0	0	6	6	6	6	1	3	7	3	6	5	49
Hárskút	0	0	0	2	0	0	0	1	1	1	0	1	6
Herend	1	0	2	3	2	3	1	6	4	3	6	2	33
Hidegkút	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	4
Márkó	0	0	1	0	1	3	2	4	0	2	1	1	15
Mencshely	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	4	0	8
Nagyvázsony	0	1	1	0	2	0	3	6	2	1	2	2	20
Nemesvámos	0	1	0	1	1	2	3	4	3	3	4	4	26
Pula	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sóly	0	0	1	0	1	0	1	0	2	0	1	0	6
Szentgál	1	0	3	1	5	2	4	5	3	8	5	8	45
Tótvázsony	1	1	2	1	0	2	1	1	1	3	1	4	18
Veszprém	2	1	22	53	58	62	52	80	63	69	89	87	638
Veszprémfajsz	0	0	1	1	2	2	0	2	0	1	1	2	12
Vilonya	1	0	0	2	0	2	3	2	1	1	3	0	15
Vöröstó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veszprém nélkül összes:	4	3	18	19	20	24	22	36	27	30	38	31	272
Összesen:	6	4	40	72	78	86	74	116	90	99	127	118	910

Forrás: Veszprém Megyei Kormányhivatal, Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály

¹⁷ A 15-64 éves népesség gazdasági aktivitása, vármegye és régió szerint. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0077.html (Letöltés: 2024. 07. 27.)

¹⁸ Fókuszban a vármegyék – 2024. I. negyedév. Térségi összehasonlítás. (Összehasonlító adatok, Excel) Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/241/index.html> (Letöltés: 2024. 07. 23.)

A térségben a munkanélküliség mértéke az országos átlagot (4.7%) nem éri el, míg a megyei arányt (2.8%) négy település haladja meg (Barnag, Mencshely, Veszprémfajsz és Vilonya). Egyedül Veszprémfajszon kiugróan magas az álláskereső aránya (6,9%), ami az alacsony lakosságszámnak, ezen belül a munkavállalási korú népesség alacsony arányának köszönhető.

Az álláskereső életkori korcsoportok szerinti megoszlását a kistérség települései között a 6. táblázat foglalja össze. A Társulás településein általában mindenhol csökkent a regisztrált álláskereső száma, illetve jellemzően az idősebb korcsoportok szorulnak ki a munkaerő-piacról. Míg 2021 decemberében az 50-54 évesek, illetve a 62 évnél idősebbek körében volt leggyakoribb a munkanélküliség (35 - 35 fő), addig 2023 decemberében a **60-62 évesek** körében (38 fő, felülreprezentált Hajmáskér, Herend), illetve a **45-49 éveseknél** volt hasonlóan magas (36 fő, felülreprezentált Herend, Nagyvázsony). A **62 éves és idősebbek** csoportja a következő, munkanélküliséggel leginkább sújtott korcsoport (31 fő), itt felülreprezentált Szentgál település. Az álláskereső száma a fiatalok (**18-19 évesek, 19 évesek**) körében a legalacsonyabb, egy-egy fővel regisztráltak álláskereső fiatalokat Herend, Nagyvázsony, Nemesvámos, Szentgál, Tótvázsony és Vilonya településeken.

A fiatalabb, illetve az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci helyzetét megvizsgálva azt tapasztaltuk, hogy mindkét korcsoport körében a foglalkoztatás kedvező folyamatai az elmúlt két évben megtorpantak (7. táblázat). A kistérség **24 év alatti** regisztrált álláskeresőinek száma jóllehet a 2017-es 25 főről 2019-re 18 főre csökkent, azonban a számuk feltehetően a pandémia kedvezőtlen gazdasági hatásának köszönhetően 2021-re 33 főre emelkedett. A járvány lezajlását követően a fiatalok munkaerő-piaci helyzete javult, 2023 decemberében mindössze 25 fő fiatal nem talált megfelelő munkát magának. Az **50-62 évesek** körében a 2017-es 89 főről 2019-re 95 főre nőtt az álláskereső száma, 2021-re ez az érték 90 főre csökkent, míg 2023 decemberében 95 fő regisztrált álláskeresőt tartottak nyilván a Munkaügyi Hivatalok. A **62 év felettiek** esetében a 2017-es 26 főről 2019-re 22 főre mérséklődött a munkanélküliek száma, majd 2021-re ez 35 főre ugrott a pandémia miatti elbocsátásoknak köszönhetően. A 2023 decemberi adatok már kedvezőbb, 31 fős regisztrált létszámot mutatnak. A kistérség településein 2023 decemberében tehát a pandémia előtti időszakra jellemző mértékű a munkanélküliség.

7. táblázat: Regisztrált álláskeresők száma a fiatalabb és az idősebb korcsoportokban a Társuláshoz tartozó településeken, 2021. december és 2023. december (fő)

Település neve	24 éves és fiatalabb		50-62 éves		62 év felett	
	2021	2023	2021	2023	2021	2023
Bánd	0	0	3	5	1	0
Barnag	0	1	1	1	0	0
Eplény	0	0	4	2	0	1
Hajmáskér	4	6	19	16	2	5
Hárskút	2	0	2	2	1	1
Herend	8	3	9	13	2	2
Hidegkút	0	0	1	2	0	1
Márkó	2	1	2	3	2	1
Mencshely	0	0	3	5	0	0
Nagyvázsony	5	2	9	5	5	2
Nemesvamos	7	1	9	10	10	4
Pula	1	0	0	0	0	0
Sóly	0	1	2	3	2	0
Szentgál	3	4	15	16	6	8
Tótvázsony	1	4	4	5	3	4
Veszprém	48	25	212	221	74	87
Veszprémfajsz	0	1	2	2	0	2
Vilonya	0	1	5	5	1	0
Vöröstó	0	0	0	0	0	0
Veszprém nélkül össz.:	33	25	90	95	35	31
Összesen:	81	50	302	316	109	118

Forrás: Veszprém Megyei Kormányhivatal, Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály (saját készítés)

A Társuláshoz tartozó településeken a regisztrált álláskeresők nemek szerinti megoszlása továbbra is nagyjából kiegyenlített képet mutat (8. táblázat). Azonban, ha Veszprémet kiemeljük - ahol valamivel több nő keres munkát, mint férfi -, látható, hogy a kistépülések álláskeresői inkább férfiak (2019: 146, 2021: 149, 2023: 145 fő). Tehát kevesebb a regisztrált álláskereső nő, jöllehet a számuk a négy évvel ezelőttihez képest kissé elemelkedett (2019: 114, 2021: 129, 2023: 127 fő). A települések között Szentgál és Herend esetében a férfiak, Hajmáskéren a nők felülreprezentáltak. Meg kell még jegyezni, hogy a kistérség kettő településén (Pula és Vöröstó) egyáltalán nincs nyilvántartott, regisztrált álláskereső.

8. táblázat: Regisztrált álláskeresőknemek szerinti megoszlása a Társulás településein, 2023. december (fő)

Település neve	Férfi	Nő	Összesen
Bánd	2	7	9
Barnag	1	1	2
Eplény	4	0	4
Hajmáskér	21	28	49
Hárskút	3	3	6
Herend	19	14	33
Hidegkút	3	1	4
Márkó	5	10	15
Mencshely	4	4	8
Nagyvázsony	9	11	20
Nemesvámos	11	15	26
Pula	0	0	0
Sóly	3	3	6
Szentgál	29	16	45
Tótvázsony	11	7	18
Veszprém	313	325	638
Veszprémfajsz	9	3	12
Vilonya	11	4	15
Vöröstó	0	0	0
Összesen:	458	452	910

Forrás: Veszprém Megyei Kormányhivatal, Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály

A foglalkoztatási helyzettel kapcsolatosan öt kérdést tartalmazott a kérdőív, melyek közül az első a polgármesterek, jegyzők átfogó helyzetértékeléséről gyűjtött információkat a témakörben, a második a foglalkoztatás javítására tervbe vett lépéseket, a harmadik a nem regisztrált tartós munkanélküliek becsült számát, a negyedik a tartós munkanélküliek munkaerő-piacra történő visszatérését elősegítő helyi megoldásokat, azok hatékonyságát, finanszírozási hátterét tudakolta, míg az ötödik a helyi szociális szervezetekről kérdezte a települések vezetőit.

A **foglalkoztatottságot befolyásoló tényezők** között az önkormányzatok vezetői leggyakrabban vagy a helyi vállalkozások létét és számát, mint elsődleges befolyásoló tényezőt említették, illetve a környező városokat, településeket, amelyek munkalehetőséget biztosítanak a helyi lakosok számára (pl. Hárskút). Egy-egy esetben az időnyjellegű munkákat sorolták e tényezők közé, vagy arról számoltak be, hogy helyben nincs megoldásra lehetőség. A kérdőívekből néhány választ alábbiakban részletesen itt is idézünk:

- „Turizmus vállalkozásösztönző hatása, új munkahelyek megjelenése.” (Nagyvázsony)

- „Helyben egyéni vállalkozók vannak csak. Munkát az önkormányzat nem tud biztosítani.” (Pula)
- „Nagyon sok a munkahely a településen. A munkanélküliség egyáltalán nem jellemző.” (Nemesvámos)
- „A kertészetet támogatják, a helyiek itt dolgozhatnak. Illetve a környékbeli borászatoknál, a szőlőkben dolgoznak. Szálláshelyeket alakítottak ki üdültetés céljából, itt is helybeli lakosok dolgozhatnak.” (Barnag)
- „Hajmáskér fejlődik, vannak cégek, amelyek több embert foglalkoztatnak.” (Hajmáskér)
- „Balatonfüred, Veszprém a meghatározó a foglalkoztatás szempontjából, tehát nem kell helyben megoldani, nem is látunk rá lehetőséget. Nagyon jó a közlekedés Veszprémbe, ide járnak elsősorban dolgozni a településről.” (Hidegkút)
- „Egy-két egyéni vállalkozó van a faluban, 1 fő közmunkás, a polgármester is társadalmi megbízatású.” (Sóly)
- „A településen nincs sok munkahely, ami van, az pedig nem szűnik meg. Az önkormányzat által működtetett intézmények folyamatosan működnek, így nem szűnnek meg munkahelyek. A lakosság jellemzően (80%) Veszprémbe jár dolgozni, Balatonfüredre szerződéses munkára mennek, ide kevesebben járnak (20%, vagy alatta).” (Tótvázsony)
- „A környező településeken van munkahely (Nemesvámos, Veszprém), de helybeli vállalkozások is vannak.” (Veszprémfajsz)
- „A lakosok általában Veszprémbe járnak dolgozni, van 1 fő mezőgazdasági vállalkozó, birkákat tartott, de sajnos arra kényszerült, hogy kiadja a vállalkozását, ő lett a közmunkása. Itt nincs munkalehetőség a faluban.” (Vöröstó)
- „Helyben néhány foglalkoztató/vállalkozás (5 fő alatti) működik. Alapvetően ingázás történik Veszprém városába.” (Mencshely)
- „A településen jelenleg működő Szikla Vendéglő, és kisbolt az egyik, egy helyi vállalkozás pedig a másik olyan üzletforma, amely több helyi lakost foglalkoztat. Ezen felül inkább egyéni vállalkozások működnek a településen, illetve a helyiek a környező településeken még ma is működő iparterületeken tudnak munkát vállalni (Peremarton-gyártelep, Balatonfűzfő, Pétfürdő). Természetesen a megyeszékhely, illetve Székesfehérvár közelsége is sok munkalehetőséget biztosít. A helyi

murvabánya is inkább gépi erővel végzi a tevékenységét, ott is csak néhány fő foglalkoztatására kerül sor.” (Vilonya)

- „Folyamatosan bővülő iparterületen új munkalehetőségek adódnak a helyiek számára, valamint Veszprém közelsége is hozzájárul ahhoz, hogy csekély a munkanélküliek száma.” (Márkó)
- „A Herendi Porcelánmanufaktúra, az Árkossy Bútor és a Csatári Palst Kft. folyamatosan új foglalkoztatottat keres. A betelepülők is sok új vállalkozást és munkahelyet teremtenek. A szolgáltatásiparban is egyre többen dolgoznak.” (Herend)
- „A munkanélküliség minimális a településen. Sok a helyi vállalkozás, jók az utak, minden lehetőség adott a munkavállaláshoz.” (Bánd)
- „Jellemzően nincs munkanélküliség.” (Eplény)
- „Kevés helyi vállalkozás van, ahol a helyiek foglalkoztatása megoldható, elsősorban Veszprém, Ajka azok a városok, ahol a helyiek munkát vállalnak. A bejárás megoldott: céges buszok, illetve helyi közlekedés.” (Szentgál)

Azzal kapcsolatban, hogy a **foglalkoztatottság emelésére** a települések vezetői milyen lehetőségeket látnak, a kérdőívre adott válaszok közül szintén néhányat alább idézünk. Több esetben a polgármesterek, jegyzők úgy látják, hogy a foglalkoztatás emelése érdekében külön intézkedés megtételére nincs szükség (pl.: Bánd, Hárskút, Hidegkút, Pula, Sóly, Veszprémfajsz), illetve a helyi vállalkozások támogatását említették (pl.: Eplény, Herend).

- Az önkormányzat elsősorban a közfoglalkoztatási lehetőségekkel élve igyekszik segíteni azoknak az embereknek, akik nem tudtak visszatérni a munkaerőpiac világába. Itt 4-5 fő foglalkoztatásáról beszélhetünk időszakos munkaviszonnyal, ahogy arról az illetékes munkaügyi központtal megállapodást tudtunk kötni. A helyi iparüzési adó mértéke 2%, ennek csökkentéséről egyelőre még nem döntött a testület.” (Vilonya)
- „Munkaerőhiány van.” (Nagyvázsony)
- „Amennyiben lehet, a helyieket vonják be a feladatokba. A Barnagért Kft-ben hat alkalmazott dolgozik, elsősorban a boltot működtetik.” (Barnag)
- „A közfoglalkoztatottakat átvette az Önkormányzat a Munka Törvénykönyve hatálya alá.” (Hajmáskér)
- „Az önkormányzatnak erre nincs ráhatása. Nincs ilyen eszköze, amivel tudnánk ezt befolyásolni.” (Tótvázsony)

- „Foglalkoztatás emelésére nincs lehetőség.” (Vöröstó, Mencshely)
- „Nincs rá szükség, tekintettel a munkanélküliek nagyon alacsony létszámára.” (Nemesvámos)
- „Ehhez munkaközvetítő cégeket vesznek igénybe. A fogyatékosok számára is van munkalehetőség.” (Szentgál)
- „Az esetlegesen előforduló munkanélküliek számára lehetőség van közfoglalkoztatásban elhelyezkedni.” (Márkó)
- „Ipari park kialakítása, vállalkozások segítése.” (Herend).

A munkaerő-piacról tartósan távollévő aktív, munkaképes korú népesség nagyobb létszáma csupán néhány településen jellemző. A nem regisztrált **tartósan munkanélküli lakosok becsült száma** Szentgálon 20 fő, Herenden 4 fő, Tótvázsonyban 4-5 fő (illetve több fiatal bejelentés nélkül dolgozik), Hárskúton 2-3 fő, Nagyvázsonyban és Vilonyán 1-2 fő, Bádon is 1-2 fő de ők nincsenek a rendszerben. Márkón 1 fő, Mencshelyen és Pulán szintén 1-1 fő. Barnagon, Eplényen, Hajmáskéren, Hidegkúton, Nemesvámoson, Sólyon és Veszprémfajszon a településvezetők azt válaszolták, hogy „nincs” vagy „nem jellemző” hogy lenne a munkaerő-piacról tartósan kiszorult személy a lakosság körében. Vöröstó településen is 1 fő került a kérdőívben feltüntetésre, akinek a veszprémi hajléktalan szállón megoldották az elhelyezését, illetve további 1 fő, aki fogyatékos (őt a polgármester támogatja, napi szinten látja el étellel).

A **tartós munkanélküliség kezelésére** tehát a fenti adatok alapján nincs szükség a településeken, ezért a polgármesterek az esélyegyenlőségi terven felül erre irányuló helyi programot nem dolgoztak ki (Barnag, Bánd, Eplény, Hidegkút, Hárskút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Szentgál, Tótvázsony, Veszprémfajsz, Vilonya, Vöröstó). Néhány településen az államilag finanszírozott közfoglalkoztatás (Hajmáskér, Sóly), míg két esetben a „települési támogatások” kerültek említésre (Herend, Szentgál). Márkó polgármestere úgy nyilatkozott, hogy „Sok ember tért vissza a közfoglalkoztatásból az aktív foglalkoztatásba”. Általában elmondható, hogy a közfoglalkoztatás nem népszerű, jellemzően nem is veszik igénybe azokat a rászorulókat.

A Társulás településein, egy kivételtől eltekintve nem működik **helyi szociális szövetkezet**. A kivétel Herend, ahol a Bakony Team Szociális Szövetkezet működik továbbra is, melynek keretében a foglalkoztatás ingatlanok takarítása céljából történik elsősorban. A

szövetkezet által foglalkoztatottak számáról az önkormányzat nem rendelkezett információkkal.

Összességében a Veszprémi Kistérség társadalmi- és demográfiai helyzete az elmúlt kettő évben a Covid-19 járvány és annak gazdasági hatásainak köszönhetően egyfajta hullámmintán ment keresztül. A demográfiai folyamatokat a térbeli népességmozgások befolyásolták elsősorban. Míg a 6-8 évvel korábbi vizsgálati időszakokra egy +100/+150 fős népességnövekedés volt jellemző, addig 2018-19-ben a kistérség lakosságszáma már 400 fő feletti többlettel gyarapodott. Azonban a 2020-2021-es időszakban ugrott meg igazán a települések népességszáma (összesen +668 fővel, de a települések közül is Márkó volt ebben az időszakban abszolút kiugró +226 fővel). Tehát amíg 2018-2021 között egy erősebb odavándorlás miatti lakosságszámgyarapodás volt megfigyelhető a legtöbb településen, addig az utóbbi két évet, tehát 2022-23-at inkább a stagnálás, vagy minimális lakosságszámnövekedés jellemezte (+240 fővel).

A Kistérség munkaerő-piaci helyzetével kapcsolatosan elmondható, hogy a munkanélküliség mértéke 2024. január 01-re enyhült, a regisztrált álláskeresők száma a munkavállalási korú népesség körében a jelen vizsgálati időszakra a pandémia előtti állapotokhoz tért vissza. A foglalkoztatási arány megyei értékei az országos paraméterektől kedvezőbbek, de a Közép-Dunántúli régióban is itt a legmagasabb a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben (78,2%).

4.4. LAKÁSHELYZET

Veszprém város közelsége, oktatási, kulturális, valamint munkaerő-piaci szerepe továbbra is kedvezően hat a Társulás településeiben történő otthonteremtésre. Az adatlapok információi alapján a lakáshelyzet általában jónak mondható, a lakások többnyire összkomfortosak, csak néhány településen számoltak be alacsony komfortfokozatú lakásokról.

Továbbra sem jellemző, hogy a lakásprobléma jelentős számban érintené a lakosságot. A problémát jelző legtöbb polgármester, jegyző, szociális ügyintéző legfeljebb egy-két esetszámról számolt be. Az elkészített interjúk alapján Herend, Szentgál és Tótvázsony jelzett nagyobb arányban lakhatási gondokat, jellemzően a településekhez tartozó külterületekről. Herend külterületi lakott részén, a Majolika ligetben található alacsony komfortfokozatú lakások, de több lakás felújításra került részben pályázati támogatás, részben a lakók saját befektetése alapján. Szentgálon az önkormányzat segítette az alacsony komfortfokozatú lakásban élő, rászoruló családokat a vízvezeték bevezetésében. Szentgál tervezi krízislakás kialakítását. Közigazgatásilag Tótvázsonyhoz tartozó Kövesgyűrpusztán rossz szociális és

anyagi körülmények között élő családok laknak, itt 8-9 olyan ház található amelyek teljeskörű felújításra szorulnak.

Lakásfenntartáshoz kapcsolódó pénzbeli vagy természetbeni támogatást a kistérségben (Veszprémmel nem számolva) 2018-ban 12, 2022-ben 15, 2023-ban 16 település biztosított rendeletei alapján. Lakhatási támogatást 2023-ban Vöröstón (13 fő), Sólyban (13 fő) és Nagyvázsonyban (15 fő) vették leginkább igénybe. Természetbeni juttatások közül a tűzifa igénybevétele jelentősen lecsökkent (2019-ben az összes települést tekintve 124 fő, 2021-ben 185 fő, 2023-ban 107 fő).

Szociális bérlakásra a kistelepüléseken jellemzően nem mutatkozik igény, kivétel ez alól Szentgál, ahol krízislakás kialakítását tervezik.

A pandémia következménye lett, hogy a balaton-felvidéki településeken szinte az összes eladó ingatlan gazdára talált, ami az ingatlanok komfortfokozatainak javulását is hozta. Az ingatlanárak aránytalan növekedése viszont megnehezíti a falun belüli fiatalság helyben maradását. Több településen, illetve azok környékén igény mutatkozna albérletre, de a kiadó ingatlanok ára olyan magas, hogy ez a fiatal párok számára megfizethetetlen.

Hajléktalan személyről a települések (nem számolva Veszprém városával) nem tudnak, mindösszesen három település (Nemesvámos, Pula, Vöröstó) jelezte, hogy él lakcím nélkülként 1-1 fő a falujukban, a lakhatás azonban számukra is megoldott.

4. 5. KÖZLEKEDÉS

A településeket körülvéő közúthálózatot továbbra is általában jó, de legalább elfogadható állapotúnak jellemzik a polgármesterek. A nagyobb városok (Ajka, Balatonfüred, Veszprém) könnyen megközelíthetőek, az utak minőségét a megkérdezettek valamivel jobbnak ítélik meg Veszprém irányába.

Az elmúlt két évben is jelentős számban történtek útfelújítások belterületen. Márkón az újonnan beépült településrészen valamennyi út aszfalt burkolatot kapott. A következő településeken az elmúlt 2 évben több utcát is sikerült felújítani, jellemzően pályázat révén, több esetben a Magyar Falu Program keretében (Eplény, Herend, Nemesvámos, Sóly, Szentgál, Veszprémfajsz, Tótvázsony). Vilonyán 90 %-ban aszfaltosak, jó állapotúak a belterületi utak. A járdákat pályázati forrásból folyamatosan újítják fel. Külterületi útfelújítás, mezőgazdasági földutak rendezése történt Bándon. Hidegkúton a bekötőút teljesen megújult. Közút fejlesztésről csak Tótvázsony és Vilonya polgármestere számolt be.

Mencshelyen az átmenő forgalom nagymértékben megnőtt, ami az utak minőségét rontotta és veszélyessékké váltak bizonyos útszakaszok. Barnagon is romlott az utak állapota, az autós

forgalom az elmúlt 5-6 évben közel tízszeresére nőtt. A térségben kerékpárút úgy lett kialakítva, hogy a közút egy sávját jelölték ki. A tömegközlekedés járatainak számával, indulásuk gyakoriságával kapcsolatban 2024-ben is viszonylag kevés panasszal találkoztunk. Az önkormányzatokat képviselő megkérdezett személyek szerint általánosságban megfelelő a járatok gyakorisága. Herend és Márkó jelezte problémaként, hogy a vonat nem áll meg a településen (Herenden a gyorsvonat nem áll meg, Márkón pedig már egyáltalán nincs megálló). Négy település (Barnag, Tótvázsony, Mencshely, Nagyvázsony) önkormányzati vezetése jelzi folyamatosan a busztársaság felé a tömegközlekedéssel kapcsolatos problémákat, sajnos eddig eredmény nélkül.

4. 6. KIREKESZTŐDÉS

A kistérség települései a gazdasági-, valamint a foglalkoztatottság tekintetében országosan kedvezőbb helyzetűek, ugyanakkor fontosnak érezzük hangsúlyozni azokat a gondolatokat, amelyek már a 2008-as Konceptióban¹⁹ is kiemelésre kerültek: „A térségben élő munkanélküliek, a lakhatási gondokkal küszködők, az alacsony jövedelmük miatt pénzügyi, illetve természetbeni ellátásra szoruló személyek szükségleteinek felmérése, alapvető szükségleteik biztosítása elengedhetetlen az emberi méltóság, mint alkotmányos jog gyakorlásához. Idősödő társadalmunkban komoly feladatot jelent az idős emberekre való odafigyelés, és egyre többen szorulnak segítségre amiatt is, hogy gyermeküket egyedül nevelik. A kirekesztettség szempontjából veszélyeztetett csoportnak tekintjük az időseket, az egyedülállókat, a munkanélkülieket, az alacsony jövedelműeket, a romákat, a fogyatékkal élőket, a pszichiátriai betegeket és a szenvedélybetegeket.”

A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a településeken leginkább az idősekről és a munkanélküliekről való gondoskodásra, néhány településen a fogyatékkal élők megsegítésére, elvértve pszichiátriai beteg, illetve szenvedélybeteg személyek ellátására, segítésére volna szükség. Az idősekről való gondoskodásról továbbra is elmondható, hogy több szociálpolitikai szereplője is (önkormányzati, egyházi szervezet) jelen van a térségben.

A szociális ellátásokat szabályozó helyi rendeleteket a legtöbb település nem módosította az elmúlt két évben. Továbbra is jellemzően jövedelemhez kötöttek a támogatások.

A temetési támogatások összegei az előző felülvizsgálathoz képest emelkedtek. Általában 25 és 50 ezer forint közötti összegeket nyújtanak támogatásként a települések, de akad olyan

¹⁹ Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, 2008.

önkormányzat is, ahol ennél is magasabb összegben határozták meg a temetési segélyt. E mellett a köztemetést továbbra is kötelező természetbeni szolgáltatásként nyújtják. A lakásfenntartási támogatási formák legtöbb esetben változatlanok maradtak. Az állam által biztosított közgyógyellátás mellett, vagy az arra nem jogosultak számára, több település biztosítja a gyógyszer-támogatás lehetőségét is. Az önkormányzatok fontosnak tartják az iskolakezdési támogatást, amelynek összege jellemzően 5 ezer és 25 ezer között mozog. Néhány település egyszeri alapélelmiszer-, tisztítószer csomaggal is segíti a lakosságát. A nyújtott támogatások köréből szintén kiemelendő a tűzifában adható támogatási forma.

A helyi rendeletek a szociális alapszolgáltatásokat továbbra is változó részletességgel, pontossággal szabályozzák.

Összességében elmondható, hogy a településeken a lakhatáshoz-, a temetéshez-, az iskolakezdéshez kapcsolódó támogatásokat és a rendkívüli települési támogatást veszik leginkább igénybe a rászorulóknak. A természetben nyújtott szociális ellátások közül a leggyakrabban igénybe vett támogatás a gyermekétkeztetés és a tűzifa.

A kistérségi települések nem rendelkeznek olyan nyilvántartással, mely alapján felmérhető lenne, hogy mennyi a pszichiátriai és/vagy szenvedélybetegek száma a településen. Az ilyen jellegű „leszakadások” helyi kezelésére a legtöbb településen helyben nincs is lehetőség.

4.7. FALUGONDNOKI ÉS TANYAGONDNOKI SZOLGÁLTATÁS

Az alacsony lélekszámú községekben a falugondnoki, ill. a tanyagondnoki szolgáltatás hivatott segíteni a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást, a szociális szükségletek kielégítését. 2008-ban még csupán 6 település, 2018-ban 9 település, 2021-ben 10 település élt ezzel a lehetőséggel. Azóta bővült a szolgáltatást működtető települések száma a kistérségben, jelenleg 14 településen, Barnagon, Eplényben, Hajmáskéren, Hárskúton, Herenden, Hidegkúton, Mencshelyen, Pulán, Sólyban, Szentgálon, Tótvázsonyban, Veszprémfajszon, Vilonyán és Vöröstón is működik falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás.

4.8. CSALÁDOKNAK, GYERMEKEKNEK NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) rendelkezik arról, hogy a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei különböző okok miatt napközbeni ellátásukról gondoskodni nem tudnak. A gyermekek napközbeni ellátási formái közé tartozik a bölcsőde, a napközbeni gyermekfelügyelet és az alternatív napközbeni ellátás.

„Ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település – jogszabályban meghatározottak szerint megállapított – 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, a (3) bekezdés a) pontja alá nem tartozó települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról a 42. § (2) bekezdése szerinti bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások bármelyik formájának biztosításával, önállóan, társulásban vagy ellátási szerződés útján.” (Gyvt. 94. § (3a) bek.)

Az önkormányzatok a fenti törvényi kötelezettségüknek igyekeznek eleget tenni. A Társuláshoz tartozó települések nagy részének népessége 10.000 fő alatti, így bölcsődét anyagiak és megfelelő számú gyermek hiányában nem tudnak fenntartani. A családok a bölcsődei ellátást a környező, nagyobb településeken veszik igénybe. Több település is társulási formában biztosítja a bölcsődei és óvodai ellátást (Tótvázsony-Hidegkút, Nagyvázsony-Pula- Mencshely-Vöröstó, Hajmáskér-Sóly, Berhida-Vilonya).

A települések bölcsődei és óvodai ellátása az alábbiak szerint alakult:

Ebben a felülvizsgálati időszakban forráshiány miatt kevés óvoda és bölcsőde felújítás történt. A herendi Önkormányzat tervezi a bölcsőde és az óvoda felújítását. Bánd saját óvodát működtet, a korábban elindult óvoda felújítás befejeződött. Nemesvámoson működik térítésmentesen igénybe vehető önkormányzati fenntartású bölcsőde és egy magyar-angol nyelvű, alapítványi fenntartású magánóvoda, valamint egy családi bölcsőde. Ugyanitt pályázati forrásból folyamatban van az óvodai férőhelyek bővítése. Ez az óvoda és a bölcsőde a veszprémfajszai gyermekeket is fogadja a két önkormányzat megállapodása alapján. Tótvázsonyban Hidegkúttal társulásban működtetik a mini bölcsődét és az óvodát, amely egy épületben található. Sok fiatal költözik a településre, várhatóan szükség lesz további bölcsődei és óvodai férőhely bővítésre. Nagyvázsonyban folyamatos a bölcsőde és az óvoda fejlesztése. Jövőbeni terveik között szerepel napelem kiépítése, valamint az óvodai férőhely bővítése. A bölcsődei ellátás Eplényben, Hárskúton, Márkón, Hajmáskéren, Sólyban azért nem működik, mert a lakosság részéről továbbra sem volt rá igény. Az 500 főnél kisebb településeken többnyire óvoda sem működik, az itt élők az óvodai ellátást a környező, nagyobb településeken tudják igénybe venni. Az óvodát működtető települések két és fél éves kortól fogadják a gyerekeket, ezzel is korrigálva a bölcsődei ellátás hiányát.

A Szociális törvény 86. § (1) bekezdés (a) pontja szerint *„A települési önkormányzat köteles biztosítani a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van.”*

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításáról az alábbiak szerint rendelkezik a jogszabály:

„Gyvt. 94. §. (2a)²⁰ Polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat, a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat által működtetett gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki. Amennyiben a gyermekjóléti szolgálat fenntartója társulás, a társulás társulási megállapodásban megjelölt székhelye kizárólag az e bekezdés szerint feladatellátásra kötelezett önkormányzat lehet.”

A családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást – amely 2016-tól már csak integrált formában működtethető – a térségben az alábbi szolgáltatók biztosítják:

- Herend Környéki Önkormányzatok Család- és Gyermekjóléti Szolgálata;
- Berhidai Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat;
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény.

5. A VESZPRÉMI KISTÉRSÉGI TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉGE

A Társulás) fenntartásában működő VKTT Egyesített Szociális Intézményének (továbbiakban: ESZI) az alábbi településekre vonatkozóan van működési engedélye:

1. *Étkeztetés:* Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó közigazgatási területe.
2. *Házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatás:* Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó közigazgatási területe.
3. *Idősek nappali ellátása szociális alapszolgáltatás:* Herend és Veszprém közigazgatási területe.
4. *Személyes gondoskodást nyújtó szociális szakosított ellátás (idősek átmeneti otthona, idősek otthona):* a Társulásban résztvevő valamennyi település.
5. Állami feladatellátás körében feladat-ellátási szerződés alapján biztosítja a *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás alapszolgáltatást* Veszprém közigazgatási területén.

²⁰ Megállapította: 2016. évi LXVII. törvény 53. §. Hatályos: 2017. 01. 01-től.

Ezen kívül a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye nyújtja a *felnőtt értelmi fogyatékosok nappali ellátását* Bánd, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Nemesvámos, Sóly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz települések közigazgatási területén élő lakosokra kiterjedően.

Továbbá a Társulás tagja Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata a fenntartásában működő Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény biztosítja a *sürgősségi egészségügyi alapellátást* (központi háziorvosi ügyeletet) valamint a *védőnői szolgálatot* Eplény közigazgatási területén.

5.1. ÉTKEZTETÉS

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak biztosítanak napi egyszeri meleg ételt, akik koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt nem képesek önmagukat e tekintetben ellátni. A szolgáltatás a települések helyi igényei és adottságai szerint valósul meg az étkeztetés elvitellel, helyben fogyasztással vagy házhoz szállítással. Az étkeztetést a kisközségekben leginkább elvitellel vagy kiszállítással biztosítják. A szolgáltatás hétfőig és ünnepnapokon Veszprém közigazgatási területén igénybe vehető, a többi településen továbbra sem.

9. sz. táblázat: A szociális étkeztetést igénybe vevők száma 2023-ban

Település neve	Étkeztetést igénybe vevők 2021 -ben	Étkeztetést igénybe vevők 2023 -ban	A szolgáltatást biztosító intézmény
Barnag	4 fő	3 fő	ESZI ²¹
Bánd	14 fő	12 fő	ESZI
Eplény	16 fő	27 fő	ESZI
Hajmáskér	-	12 fő	ESZI: 2023.01.01. -től szolgálat
Hárskút	41 fő	-	helyi önkormányzat
Herend	44 fő	42 fő	ESZI
Hidegkút	13 fő	9 fő	ESZI
Márkó	7 fő	9 fő	ESZI
Mencshely	9 fő	8 fő	ESZI
Nagyvázsony	72 fő	69 fő	ESZI
Nemesvámos	114 fő	110 fő	ESZI
Pula	10 fő	12 fő	ESZI

²¹* A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye.

Sóly	-	-	nem igényelték
Szentgál	32 fő	21 fő	ESZI
Tótvázsony	41 fő	29 fő	ESZI
Veszprém	411 fő 102 fő	385 fő 125 fő	ESZI „Életöröm” Idősek Otthona
Veszprémfajsz	-	-	nem igényelték
Vilonya	4 fő	4 fő	Berhidai Szociális és Gyermejjóléti Szolgálat
Vöröstó	-	-	nem igényelték
Összesen	934 fő	877 fő	

Forrás: Ellátó intézmények adatszolgáltatása

Az ESZI által biztosított szociális étkeztetést Veszprémen kívül 13 településen veszik igénybe. Az igénybevevők száma a korábbi felülvizsgálathoz képest csökkent. Veszprémfajszon, Vöröstón és Sólyon az önkormányzatok jelzése alapján a lakosság továbbra sem igényelte ezt a szolgáltatást. Hárskút és Vilonya a korábbi évekhez hasonlóan a Társuláson kívül oldja meg az ellátást.

A szolgáltatás minősége szempontjából továbbra is kíváncsiak volnánk, hogy minden településen (ott is, ahol nem kifejezetten idős emberek számára főznek, hanem például oktatási intézmény tanulóinak, dolgozóinak) az idős ember speciális szükségleteit (diétát, ízvilágát stb.) figyelembe véve alakítsák ki az étrendet. A közétkeztetést biztosító konyháknál a diétás ételek főzéséhez a szükséges feltételek nem adóttak. Egyedül Veszprémben megoldott a diétás étkeztetés a bentlakásos intézmény konyhájának köszönhetően.

5.2. HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

A házi segítségnyújtás a rászoruló személyek saját lakóköznyezetében biztosítja az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartásához szükséges ellátást. Ezt a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatást – lakosságszámtól függetlenül – kötelező minden települési önkormányzatnak biztosítani. Bánd, Márkó, Herend, Nemesvámos, Nagyvázsony, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém a Társuláson keresztül az ESZI-vel, a többi település más szolgáltató közreműködésével (egyházi) látja el. Az előző felülvizsgálathoz képest a településeken nem jelent meg új szolgáltató. Az egyházi szervezetek nem a településekkel kötnek együttműködési megállapodást, ezért a települések vezetőinek legtöbb esetben nincs rálátása az időseik helyzetére és a szolgáltatás minőségére. Javasoljuk, hogy az Önkormányzatok kérjenek tájékoztatást a települést érintő szolgáltatásokról.

A szolgáltatók összesen 628 személyt láttak el 2023 decemberében, ez 100 elláttal több, mint 2021-ben. Összességében növekedett a gondozási szükséglet. Az ESZI továbbra is térítésmentesen tudja a szolgáltatást biztosítani, míg az egyházi szolgáltatók a Szociális törvény által kötelezően előírt térítési díjat szabják ki. Az Árpád-házi Szent Piroska Szeretetszolgálat az elmúlt években nem emelt térítési díjat. A Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség által biztosított házi segítségnyújtásban a térítési díj növekedése az elmúlt két év tekintetében kizárólag az inflációt követő módon növekedett. A szolgálatok nem vesztettek gondozottakat, inkább növekedés mutatkozott.

A szolgáltatók arról számoltak be, hogy viszonylag állandó a gondozónői létszámuk, nincs jelentős hiányuk és a továbbképzések is biztosítottak voltak. Szorosabb együttműködés és naprakész információáramlás lenne szükséges a térségben folyó munka koordinálására. A Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség által biztosított házi segítségnyújtás munkatársainak megtartását jó kollektíva kialakításával, együttműködő vezetéssel érik el. A továbbképzéseket és a továbbképzés helyszínét biztosítja a szolgálat. A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása által működtetett Szociális Kerekasztal ülésein szívesen részt vennének. A szolgáltatás biztosításának alapértékének a szeretetelli odafigyelést, gondoskodást tekintik. Az Árpád-házi Szent Piroska Szeretetszolgálat gondozónői létszáma kizárólag nyugdíjba vonulás miatt változott.

10. sz. táblázat: A házi segítségnyújtás igénybevételi mutatói 2023 decemberében és a szolgáltatást biztosító szervezetek

Település neve	Házi segítségnyújtást igénybe vevők száma 2021 decemberében	Házi segítségnyújtást igénybe vevők száma 2023 decemberében	A szolgáltatást biztosító szervezet
Barnag	-	-	Hajmáskér-Sólyi Református²²
Bánd	7 fő	9 fő	ESZI²³
Eplény	7 fő	11 fő	ESZI
Hajmáskér	26 fő	39 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
	6 fő	9 fő	ESZI
Hárskút	6 fő	7 fő	ESZI
Herend	8 fő	7 fő	ESZI
Hidegkút	-	-	-
Márkó	7 fő	10 fő	ESZI
Mencshely	7 fő	9 fő	Hajmáskér-Sólyi Református

²² Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség Falugondnoki Szolgálat

²³ Veszprémi Kistérségi Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye

Nagyvázsony	18 fő	17 fő	ESZI
	25 fő	25 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
Nemesvámos	10 fő	18 fő	ESZI
	16 fő	18 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
Pula	6 fő	5 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
Sóly	-	-	ESZI
	-	5	Hajmáskér-Sólyi Református
Szentgál	10 fő	20 fő	ESZI
Tótvázsony	14 fő	21 fő	ESZI
Veszprém	133 fő	168 fő	ESZI
	77 fő	76 fő	Árpád-házi Szent Piroska Szeretetszolgálat
	124 fő	131 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
Veszprémfajsz	-	-	-
Vilonya	2 fő	2 fő	Berhidai Szociális és Gyermejjóléti Szolgálat
	14 fő	16 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
Vöröstó	4 fő	5 fő	Hajmáskér-Sólyi Református
Összesen	521 fő	628 fő	

***Forrás:** VKTT Egyesített Szociális Intézmény adatszolgáltatása, ill. a többi szolgáltató saját adatjelentése alapján.*

5.3. JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás nem önkormányzati, hanem állami feladat. Gyors és szakszerű segítséget nyújt az otthonukban krízishelyzetbe kerülő idős vagy pszichiátriai beteg, szenvedélybeteg személyek számára. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra igény lenne valamennyi felmért településen, ugyanakkor a jelenlegi finanszírozási és technikai feltételek mellett ez az ellátás továbbra sem megoldott. Az igénybevevők mellett a hozzátartozóknak is biztonságérzetet ad és megteremti a saját otthonban maradás feltételeit. Jelenleg diszpécser központba futnak be a jelzések, a véletlen hívások szűrésre kerülnek. A gondozónői háttér változatlanul segíti a krízis esetén jelentkező időseket. A hívások legjellemzőbb okai a betegség, a rosszullet és az elesés voltak. A szociális rászorultságot vizsgálják a szolgáltatás igénylésekor.

5.4. IDŐSKORÚAK NAPPALI ELLÁTÁSA

A Társulásban résztvevő önkormányzatok közül a Szociális törvény 86. § (2) bekezdésének b) pontja minden 3000 főnél több állandó lakosú települést, így Hajmáskért, Herendet és

Veszprémet kötelezi az időskorúak nappali ellátásának biztosítására. 2022-től mindhárom település biztosítja a törvényi előírások szerinti szolgáltatást.

Herenden, Veszprémben az időskorúak nappali ellátását az ESZI biztosítja. Veszprémben négy szervezeti egységben, Herenden pedig egy helyszínen lehet a szolgáltatást igénybe venni. A veszprémi intézményeknél a nappali ellátásban résztvevők egyúttal a szociális étkeztetést is igénybe veszik. A herendi idősek klubja tárgyi feltételek hiányában továbbra sem tudja biztosítani a helyben történő étkeztetést.

A demens nappali ellátás a Völgyikút utcai telephelyen 100%-os kihasználtsággal működik. Működési engedélye egyelőre Veszprém város ellátási területére van. A jövőben tervezik további helyszíneken működő demens idős személyeket fogadó nappali ellátás kialakítását.

Közösségi célokat szolgáló nyugdíjasok klubját, alkalmankénti önkormányzati támogatással Nagyvázsony, Nemesvámos, Sóly és Hajmáskér települések működtetnek.

5.5. BENTLAKÁSOS INTÉZMÉNYEK

Az ápolást, gondozást nyújtó szakosított ellátást továbbra is az ESZI nyújtja valamennyi, a társulásban résztvevő település számára.

Az intézmény a székhelyén 72 fő, a telephelyén 59 fő ellátását tudja biztosítani. A kihasználtság teljeskörű, továbbra is magas a szolgáltatásért sorban álló személyek száma, nagy szükség lenne a férőhelyek bővítésére.

A bentlakásos intézményben jelenleg – a lakóösszetételt tekintve – elhanyagolható a Társulásban résztvevő kistérségekről érkezők száma. Ennek ellenére – mivel ezek a települések bentlakásos intézményt nem tudnak fenntartani – szükséges, hogy ez az ellátás a kistérség településein élők számára továbbra is biztosítva legyen Veszprémben. A várólistán továbbra is alacsony kistérségi falvakból jelentkezők száma.

5.6. FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK NAPPALI ELLÁTÁSA

A fogyatékos személyek nappali ellátásához kötődő segítségnyújtás igénybevételére a Társuláson belül csak Veszprémben van lehetőség. Működik azonban Tótvázsonyban is nappali ellátás – a Janka Tanya Nonprofit Kft. – amely autista értelmi fogyatékosok számára teremt napközi foglalkoztatási lehetőséget.

A társult önkormányzatok közigazgatási területén, ellátási szerződés útján továbbra is a Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye biztosítja a felnőtt értelmi fogyatékosok nappali ellátását. A legutóbbi felülvizsgálat óta a kistérségből változatlanul két

személy veszi igénybe ezt az ellátást. A 2022-es felülvizsgálat során kiemeltük, hogy helyhiány miatt többen nem tudják igénybe venni az ellátást. Jelenleg nincs „sorbanállás”, de tekintettel arra, hogy a jövőben is folyamatosan lesznek e célcsoportnak végzős diákjai, emiatt az ellátási szükséglet megemelkedhet, ebben az esetben el kell majd gondolkodni a férőhelybővítésen is.

6. KÖZPONTI HÁZIORVOSI ÜGYELET, VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT

A társulás tagja a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) és a Központi Háziorvosi Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Kft. között a felnőtt és gyermek háziorvosi központi ügyelet ellátására létrejött feladat-ellátási szerződés keretében biztosítja a sürgősségi egészségügyi alapellátást 19 településen. A területi védőnői szolgálatot az 1. számú területi védőnői körzetben (8412 Veszprém-Gyulafirátót, Posta u. 32.) az Önkormányzat fenntartásában működő Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény alkalmazásában álló védőnő feladatellátásával biztosítja Eplény közigazgatási területén.

7. AZ ELLÁTÁSOK ALAKULÁSA, FEJLESZTÉSI CÉLKITŰZÉSEK

Részterület	Az elmúlt évek történései	Fejlesztési feladatok, javaslatok
Az ESZI intézményeinek tárgyi / környezeti fejlesztése	2022-23 évben összesen 5 lakás került felújításra a II. sz. Idősek Otthonában. Idősek klubjainak nagyobb értékű fejlesztése történt. A 4. sz. Idősek Klubjában teljes mennyezet felújítás volt, a demens klubban WC kialakítására került sor.	Pályázati program segítségével folyamatban van a nappali ellátások fejlesztése, átminősítése, demens nappali klubok kialakítása.
Személyi fejlesztés	A korábbiakhoz hasonlóan az ESZI nappali, illetve bentlakásos intézményi ellátásában dolgozó munkavállalói legalább 80%-ban, a házi segítségnyújtás keretében személyi gondozást végzők 100%-ban szakképzettek. A vezetők a vonatkozó EMMI rendeletben foglaltak szerint az NSZI által közzétett képzésekben vettek részt.	A korábban leírt, jogszabály szerinti létszámnormákhoz képest alacsonynak tekinthető gondozói létszám a bentlakásos intézményekben - a lakók állapota, ápolási, gondozási szükséglete miatt - jelenleg is fennáll.
Étkeztetés	Az étkeztetés mennyiségi, minőségi ellátásával kapcsolatban kevés panasz érkezett. Az étkeztetés biztosításához az ESZI külső szolgáltató bevonására	A főzőkonyhák technikai, technológiai fejlesztése, kapacitás emelés főként a Török Ignác utcai otthon és

	kényszerült, mely a működtetés szempontjából nehézséget jelent.	Hóvirág utcai klub főzőkonyhái tekintetében történt.
Házi segítségnyújtás	A házi segítségnyújtás területén némi állandóság tapasztalható, jelentős jogszabályváltozás nem volt, a kialakított rendszerek működtetése történt.	Továbbra is cél a szakképzettség szinten tartása érdekében „helybe” hozni az képzéseket, mivel a házi segítségnyújtásra szoruló idős emberek száma folyamatosan növekszik, várhatóan munkatársi létszám fejlesztésre is szükség lesz a közeljövőben.
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Ellátásához az állami szereplő a korábbiak mellett a Gondosóra programot is működteti. AZ ESZI által működtetett szolgáltatás esetében esik vissza a kihasználtság, a biztonságot nyújtó gondozónői háttér ellenére.	Fejlesztésben való gondolkodás helyett jelenleg inkább átalakítás fókuszú.
Nappali ellátás	A nappali ellátást nyújtó klubok változó kihasználtságúak, egyértelmű igény a demenciával élő idős emberek és hozzátartozóik részéről mutatkozik.	Pályázati támogatási segítséggel folyamatban van a nappali ellátást nyújtó idős emberek klubjainak átalakítása a demenciával élők, integrált módon történő ellátása érdekében. Herenden a nappali intézmény épületének felújítása folyamatban van.
Átmeneti ellátás	A II.sz. Idősek Otthonában integrált módon működő átmeneti otthon kihasználtsága 100%-os. A társulás településeiről is került ellátott a rendszerbe.	Átmeneti ellátás a korábbihoz hasonlóan a tartós bentlakásos otthonra igényt tartók számára nyújt segítséget.
Fogyatékosok Nappali Ellátása	A Társulás keretein belül a Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye biztosítja a felnőtt értelmi fogyatékosok nappali ellátását. Jelenleg a kistérségből két személy veszi igénybe ezt a szolgáltatást. A fenntartó törekszik arra, hogy az intézmény új, nagyobb épületbe költözhessen, melynek eredményeképpen – pályázati forrás bevonásával – férőhelybővítés is megvalósulhat.	Az ellátás iránti kereslet, ha nem is jelentős, de megjelenik és probléma, ha férőhely hiánya miatt történik elutasítás.

8. ÖSSZEGZÉS

A települések polgármesterei és szociális szakemberei többnyire elégedettek azokkal a szolgáltatásokkal, amelyeket számukra az ESZI biztosít. A Társulás által fenntartott ESZI lehetőséget ad arra, hogy a rászorulóknak ott is részesülhessenek az ellátásokban, ahol egyébként az adott szolgáltatást nem tudná önerőből megoldani a helyi önkormányzat. Az ESZI összefogott szakmai háttérrel, személyi és tárgyi feltételeit folyamatosan fejlesztve látja el a rábízott feladatokat. Az önkormányzatok a korábbiakhoz képest kevesebb fejlesztést tudtak megvalósítani, visszafogottabbak a jövőbeli vállalásaikat tekintve.

Veszprémi Érseki Főiskola
Szociális Tanulmányok Tanszék

1. számú melléklet

VESZPRÉMI KISTÉRSÉG TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁSA
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATA
2024

Adatlap a településen biztosított szociális ellátásokról

1. Település neve:
2. Polgármester neve:
3. Kivel/kikkel készült az adatlap kitöltése?
.....
4. Interjúkészítés ideje:
5. A település állandó lakossága (2024 január 1.): fő
6. Milyen a település népességének összetétele (2024. január 1.)?

Összes lakó		Nők aránya		0 – 3 évesek		4 – 5 évesek		6 – 14 évesek		15 – 18 évesek		19 – 29 évesek		30 - 39 évesek		40 – 49 évesek		50 – 59 évesek		60 – 65 évesek		65 évesek feletti	
fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%

7. Milyen okai vannak a népesség csökkenésének/növekedésének 2022 és 2024 között?
.....
.....
.....
.....
8. Tesznek-e lépéseket/erőfeszítéseket annak érdekében, hogy megtartsák a népességet? Ha igen, miket?
.....
.....
.....
.....
9. Milyen tényezők, hogyan befolyásolják a foglalkoztatottságot az Önök településén? (új munkalehetőségek megjelenése, munkahelyek bezárása, stb.)

.....
.....
.....
.....
10. Tesz –e erőfeszítéseket az Önkormányzat a foglalkoztatottság emelésére? Melyeket?
.....
.....
.....
.....

11. Tudomásuk szerint van-e olyan személy, akik nem szerepelnek az álláskeresők között, de tartósan munkanélküliek? Ha igen, hányan lehetnek? fő

12. Van-e az Önkormányzatnak saját programja / ellátásai a településen élő tartós munkanélküliek számára? Melyek ezek? Miből finanszírozzák? Mennyire hatékonyak?
.....
.....
.....

13. A. Van-e a településen szociális szövetkezet, ha igen mivel foglalkozik?
.....
.....

B. Hány személyt foglalkoztat?

14. Vannak-e és, ha igen milyen lakhatási problémák a településen (alacsony komfortfokozat, lakáshiány, veszélyes lakhatás, stb.?)
.....
.....
.....
.....

15. Az alábbi pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokat biztosították-e az Önök településén, illetve hányan vették igénybe?

Támogatás neve	Önkormányzati rendeletükben szerepel (igen esetén x-el jelöljük)	Hányan vették igénybe? 2023-ban
Települési támogatáson belül		
Pénzbeli		
a lakhatáshoz kapcsolódó		
temetéshez kapcsolódó		
a gyógyszerkiadások viseléséhez		
lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralék kezelése		
rendkívüli települési támogatás*		
Természetben nyújtott szociális ellátás		
köztemetés		

intézményi gyermekétkeztetés		
szünidei gyermekétkeztetés		
tűzifa/szén támogatás		

16. Tervezik-e új támogatási forma bevezetését vagy esetleg a jogosultsági körökben, a támogatás összegében történtek-e változások 2022-hoz képest? Egyéb észrevétel (pl, nehézségek, hiányok?)

.....
.....
.....
.....

17. Él –e a településen hajléktalan? a) nem b) igen: fő

18. Ha van a településen hajléktalan tudnak-e segíteni nekik? Hogyan?

.....
.....
.....
.....

19. Hányan váltak hajléktalanná 2022 és 2024 között? fő

20. Az előző felülvizsgálathoz képest (2022) történt-e változás a települést körülvevő közúthálózat tekintetében (közutak minősége, biztonsága, környező településekhez vezető úthálózat kiépítettsége tekintetében)?

.....
.....
.....
.....

21. Milyenek a település tömegközlekedési lehetőségei? Van-e elegendő járat? Megfelelő időben közlekednek-e a járatok? Hozzáférhető-e mindenki számára? Érkezett-e ezzel kapcsolatos panasz?

.....
.....
.....

22. Van-e a településen

a) falugondnoki szolgáltatás

b) tanyagondnoki szolgáltatás

c) ha nincs, miért nincs?

.....

23. A szociális alapszolgáltatások biztosításának formája (Kérjük x-elje, illetve az egyébnél írja be a szolgáltató nevét.)

	önkormányzat	Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény	Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség Falugondnoki Szolgálat	egyéb
étkeztetés				
házi segítség- nyújtás				
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás				
idősek nappali ellátása				
családsegítő -és gyerekjóléti szolgáltatás				
falugondnoki szolgáltatás				

24. A településen szociális szolgáltatásokat igénylők, ill. a szociális szolgáltatásban részesülők száma (2023-ben):

Szolgáltatás neve	Igénybe vevők száma
házi segítségnyújtás	
szociális étkeztetés	
idősek nappali ellátása	
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	
támogató szolgálat	
fogyatékosok nappali intézménye	
időskorúak otthona	
egyéb önkormányzati szolgáltatás:	

25. Megoldott a településen a gyermekek bölcsődei ellátása valamelyik ellátási forma szerint?

- a) bölcsőde
 - 1. önkormányzati fenntartású
 - 2. társulás keretén belül
- b) mini bölcsőde
- c) munkahelyi bölcsőde
- d) családi bölcsőde

26. Esetleg működtetnek-e a 1997 évi. XXXI. gyv. törvényben meghatározott formában

- a) napközbeni felügyeletet
- b) alternatív napközbeni ellátást?

27. Amennyiben még nincs megoldva a gyermekek napközbeni ellátása, mikortól és melyik ellátási formában tervezik?

.....
.....

28. Megoldott a településen a gyermekek óvodai ellátása?

- a) igen
- b) nem

29. Amennyiben nincs óvoda, hogyan oldják meg a gyermekek elhelyezését?

- a) társulás
- b) egyéb:.....

30. Folyamatban (f) van-e, illetve tervezik-e (t)

- a) óvoda létesítését f t
- b) óvodai férőhely bővítését f t
- c) óvoda felújítását f t ?

31. A fentiek bővebb kifejtése ellátási formaként és célcsoportonként az alábbi táblázatban.

Ellátások / szolgáltatások célcsoportonként	Jelentősebb változások (2022-es szolgáltatástervezési koncepcióban leírtakhoz képest) nehézségek, hiányok, fejlesztések Jelenlegi helyzetkép	Jövőbeni feladatok Javaslatok
Családoknak, gyermeknek nyújtott ellátások (bölcsőde, óvoda, Családsegítés- és gyermekjóléti szolgáltatás		
Idősek számára nyújtott ellátások (szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek klubja, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek otthona)		
Pszichiátriai betegek számára nyújtott ellátások		

Szenvedélybetegek számára nyújtott ellátások		
Fogyatékkal élők számára nyújtott ellátások (felnőtt értelmi fogyatékosok nappali ellátása (Göllesz Viktor Fogyatékosok Nappali Intézménye), Támogató szolgáltatás)		
Közfoglalkoztatás		
Településen nyújtott egyéb célcsoportot érintő szolgáltatások		

32. Az elmondottakon túl milyen szociális problémákkal küzd a település? (Tudják-e kezelni ezeket? Hogyan?)

.....

.....

.....

33. Elégedett-e az Egyesített Szociális Intézmény által biztosított szolgáltatásokkal? Ha nem, miért nem?

.....

.....

.....

34. Ön még mit tartana fontosnak, hogy bekerüljön a koncepcióba?

.....

.....

.....

2. számú melléklet

Támogatások típusai településenként az adatszolgáltatók* adatai alapján

Települések	Önkormányzati rendeletben meghatározott települési támogatások												
	Pénzbeli támogatás						Természeti támogatás					Rendelet módosítás az elmúlt két évben	Tervezik-e új támogatási forma bevezetését, jogosultsági feltételek módosítását?
	lakhatáshoz kapcsolódó	temetési	gyógyszer	hátralék	rendkívüli település	egyéb	köz-temetés	intézményi gyermek-étkeztetés	szünidei gyermek-étkeztetés	tűzifa	+		
Barnag	van	van	-	-	van	iskolakezdési t.	van	-	-	van	-	nem	nem
Bánd	van	van	van	van	van	iskolakezdési t.	van	-	-		-	nem	nem
Eplény	-	van	-	-	van	iskolakezdési és óvodáztatási t. , hulladék-szállítási	(nem volt)	-	-	-	-	nem	nem
Hajmáskér	van	van	van	-	van	tanévkezdeti t. fűtés-támogatás	van	van	van			nem	nem
Hárskút	van	van	van	-	van	születési t. ápolási d.	van	van	-	-	tanulók utazási t.	nem	nem
Herend	van	van	van	-	van	születési t. beiskolázási t.	van	van	-	van	-	nem	nem
Hidegkút	van	van	-	-	van	iskolakezdési t. mélt. ápolási d. továbbtanulási t. végzős diákok t. szociális kölcsön	van	-	-	van	-	nem	nem
Márkó	van	van	van	-	van	születési t. iskolakezdési t.	van	-	-	-	-	nem	nem
Mencshely	van	van	van		van	születési t. iskolakezdési	van	van		van		nem	nem
Nagyvázsony	van	van	van	-	van	születési iskolakezdési) ápolási d.	van	van	-	van	-	nem	nem

Települések	Önkormányzati rendeletben meghatározott települési támogatások												
	Pénzbeli támogatás						Természetbeni támogatás					Rendelet módosítás az elmúlt két évben	Tervezik-e új támogatási forma bevezetését, jogosultsági feltételek módosítását?
	lakhatáshoz kapcsolódó	temetési	gyógyszer	hátralék	rendkívüli település	egyéb	köz-temetés	intézményi gyermek-étkeztetés	szünidei gyermek-étkeztetés	tűzifa	+		
Nemesvámos	van	van		-	van	beiskolázási t. születési támogatás	van	-	-	-	-	nem	nem
Pula	van	van	van	-	van	születési t. iskolakezdési letelepedési t.	van	van	van	van	tisztítószercs omag (minden háztartás)	igen (tűzifa)	nem
Sóly	-	van	van	van	van	tanévkezdési t. születési t. idősök t. tartósan fogy. idősök t. fűtést.	van	van	van	van	-)	nem	nem
Szentgál	van	van	van	-	van	iskolakezdési t.	van	van	van	van	-	nem	nem
Tótvázsony	van	van	-	-	van	iskolakezdési t. ápolási d. étkezési t.	van	van	van	van	-	nem	nem
Veszprémfajsz	-	van	-		van		-	-	-	-	-	nem	nem
Veszprém	Veszprém részletes adatait a Veszprém Megye Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának felülvizsgálata (2023) tartalmazza.												
Vilonya	van	van	-	-	van	születési t.	van	van	van	van	-	nem	nem
Vöröstó	van	van	-	-	van	iskolakezdési t. születési t. továbbtanulási t. tűzelőtámogatás	van	van-	-	van	-	nem	nem

*A település által megküldött, kitöltött adatlapok alapján.